

כחבר הישוב אשר כל השנים מתפרנס מעבודת האדמה, וכאחד מאלה שדחפו להקפיד שלא לגדל דבר בשנת שמיטה, הבנתי שאין זה הגון לקבל משכורת כרגיל, לכן ויתרתי על משכורת הקבועה לכל שנת השמיטה, וביקשתי לקבל שכר לפי שעות עבודה בפועל, שהרי בכל זאת היו כל מיני פעולות של השגחה וטיפול בציוד ובדברים המותרים בשנה השביעית.

כך היה, בכל חודש הגשתי למשרד את רשימת שעות העבודה שביצעתי בפועל. בסוף השנה התברר שקיבלתי במשך שנת השמיטה בערך כמחצית משכרי הרגיל.

בתום השנה נחתמו "הסכמי אוסלו", אשר אפשרו לפלשתנים מעבר בטוח בין רצועת עזה ליהודה ושומרון. במערכת הבטחון הוחלט למגן את הישובים בתוואי הדרך ההיא.

קיבלתי על עצמי הקמת גדר באורך של חמישה ק"מ, שתקיף את הישוב, יחד עם צוות של חברי המושב שחזרו לעבודה בתום שנת השמיטה. כתוספת שכר על ניהול הפרוייקט הובטחו לי אחוזים מהרווח שישאר מהקמת הגדר.

כאשר חישבנו את מה שמגיע לי בעבודתי זו, התברר כי היה זה סכום שחסר לי ממשכורת הרגילה!!!

(נר לשולחן שבת)

רוח סערה עושה דברו

לקראת שנת השמיטה תש"מ, בעקבות סיור שערך רבה של קוממויות, הגאון רבי מנחם מנדל מנדלזון במושב "תלמי אליהו", החליטה קבוצה מחברי המושב לשמור שמיטה כהלכתה.

ליהודה פנייר אחד החברים היתה משתלה גדולה של סייפנים הגדלים בחממה ומיועדים ליצוא. בהגיע עת הקטיף, בתקופת האביב, נכנס יהודה לחממה, והנה חשכו עיניו, כתמים לבנים על העלים, הוא בודק ממשש, ואינו מוצא כל הסבר לתופעה, אך המשמעות אחת, הפרחים פגומים ואינם ראויים לשיוק.

לאחר חקירות ובדיקות, התבררה התעלומה. מטוס ריסוס ריסס את שדות המושב הסמוך "ניר יצחק" בחומר נגד עשבים שוטים. בסיימו מלאכתו פלט את החומר שנותר מעל שדה שומם. אלא שברגעים אלו בדיוק החלה לנשב רוח עזה שהולכה את חומר הריסוס היישר לפרחים שבחממה הסמוכה.

"עמדתי בחממה", סיפר יהודה, "ראיתי בעיניים כואבות את עמלי שיגעתי שנה שלימה יורד לטמיון, ושנה הבאה היא שנת שמיטה והחלטתי לא לעבוד בה, ממה אתפרנס? מה נאכל?"

חלפו שבועיים, ויהודה מקבל מחברת "כימאור" לה השתייך המטוס - צ'ק על סך שמונה מאות וארבעים אלף לירות!

חששו שמא הפרשיה תפגע בשמה הטוב של החברה, והעדיפו להסתירה על ידי תשלום מענק גבוה כפיצוי. וכך ללא דיונים ומאבקים מתישים ויקרים בבתי משפט, קיבל יהודה סכום נכבד, שהספיק לו כעדותו, לכסות חובות, ולהתפרנס בכבוד במשך השנתיים הבאות.

כך מטוס טועה וסופת רוחות, המתחוללת בדיוק ברגעי שגגת הטייס, הפכו לשלוחי הקב"ה, שציווה את הברכה לאותו חקלאי שומר השביעית מ"תלמי אליהו".

(עפ"י "המודיע" תשס"א)

המהרי"ל דיסקין החמיר על עצמו לנהוג קדושת שביעית בשל עכו"ם, היה צריך תפוחי אדמה לכל השנה. אך לא רצה לקנות בכסף מזומן מהנכרי. הלכו תלמידיו וחיפשו אצל ערבים לקנות שק תפוחי אדמה בשביל החכם הצדיק בהקפה עד השנה השמינית. לא רצו לתת, הלכו מכפר לכפר, עד שבאו לכפר אחד והערבי הסכים לתת להם בהקפה. אחרי שמיטה באו אצלו לשלם. הערבי סירב לקבל את הכסף. אמר כי אלוקים שילם לו כפל כפליים, מאז באה לו ברכה גדולה בכל מה

(סיפור הגאון רבי שמואל אהרן יודלביץ - "תפארת רפאל")

שזרע!

"והשמתי אני את הארץ - זו מידה טובה לישראל, שלא ימצאו האויבים נחת רוח בארצם, שתהיה שוממה מיושביה". (רש"י כ"ו ל"ב)

דמות מיוחדת בין מתיישי הגליל היה שלום 'שולם' קורקין, נכדו של גר הצדק המפורסם ר' אברהם קורקין. שאלו פעם פלאח ערבי: "תגיד, יא שולם, איך השיבולים מגיעות אצלך לגובה כזה ואצלי לא, האדמה אותה אדמה, המים אותם מים, אפילו אותה אגרונום מבקר אצל שנינו, איך זה קורה?!"

"אסמע" אמר לו שלום קורקין "אני אגיד לך, אתם הערבים אורחים כאן, לכן האדמה נותנת מה שנותנת מתוך נימוס, אבל אנחנו היהודים בעלי בית, לנו היא נותנת מה שצריך!" (ס"ה)

"וצויתי את ברכתי" - סיפורי ניסים בשמיטה

מעשה בחקלאי חרדי, הר"ר משה כהנא, ממושב "בית חלקיה". ערב שנת השמיטה תשנ"ד הקדים זרע בחודש אלול את שדותיו בשיבולת שועל, למאכל בהמת יהודים.

כשהגיע עת הקציר הזמין את חברת "ניר" למכור להם את יבולו. "ניר" קונה מהחקלאים את יבולם, ובמידת הצורך קוצרת, קוטפת, אוספת, כובשת ואורזת את תוצרתם. ישנם שתי דרכים לפיהם קובעת החברה את המחיר: האחת, לפי הערכת היבול בשדה, והשניה, לפי המשקל הסופי. נציג החברה בא, הסתובב בשדה, ואמר: 'נקבע את המחיר לפי הערכה'. כתבו חוזה וחתמו.

עברו מספר שבועות, אחרי שקצרו הפועלים את השיבולים, ונציג החברה ראה את ערימות התבואה בשדה, שהיו לטעמו מאכזבות, אמר שהם רוצים לחזור מהחוזה בו נקבע המחיר על פי הערכה.

טענתו היתה: "כשקבענו את החוזה חשבנו שהשדה נזרע בחודש חשוון, כמו בכל שנה ושנה, שזהו זמן הזריעה הרגיל, בשל כך כשראינו את גובה השיבולים חשבנו שהיה לך יבול מוצלח, אך עכשיו אנו מבינים שכיון שאתה שומר שמיטה זרעת כבר בחודש אלול, ולכן היבול היה נראה מוצלח, על כן נקבע את המחיר לפי משקל!"

ר' משה שהוא טוב לשמים וטוב לבריות, שמע את הטענות, ואף על פי שהיה בידי חוזה חתום, נהג לפנים משורת הדין וקרע את ההסכם.

הפועלים החלו לכבוש את התבואה, לעשותה חבילות רבועות בשדה, והנה הם רואים דבר פלא, היו למעלה מפי שנים חבילות מהממוצע לדונם. לבסוף כששקלו את החבילות, הנס הפך גלוי וידוע, על המשקל הופיעו מספרים גבוהים... היבול היה פי שנים וחצי מהרגיל!!!

(נר לשולחן שבת" מפיי בנו ידידי הרה"ג שליט"א)

סיפר הר"ר דוד גולדברגר: בשנת השמיטה תשנ"ד החלטנו אנו חברי המושב השיתופי "מבוא חורון" כי על אף המצב הכלכלי הקשה שנקלענו אליו כשנתיים קודם, וטרם נחלצנו ממנו, מצוות השמיטה תשמר באדמותינו על מנת שיתקיים בנו הפסוק "ושבתה הארץ שבת לה".

סיפור הגאון רבי יחיא אלשיך

בתימן, ערבים היו באים למורי ואומרים: 'ברכני יא מורי'. מקובל היה שתפילת היהודי עולה מהר, שהוא נענה על ידי אלקים... אפילו האימאם היה פונה בעת מחלה ליהודים שיתפללו עבורו. היו אומרים בתימן: "ליהודי יש תותח מרפא ושמו "אפגם"! ולמה אפגם? היהודים פירשו זאת על שם הכתוב "ואף גם זאת בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים" מכאן לקחו את תותח האפגם, ממנו היו יראים שלא להכעיס את היהודי, שמא ימסור דינם לשמים ואת שירותיו היו מבקשים... (מעשיהם של צדיקים)

"בית היהודים" – la maison des juifs

מסכת ניסים מופלאה עברה עלינו במשך התקופה הנוראה שהייתה את עם ישראל בימי מלחמת העולם השנייה. זכתה משפחתנו המורחבת – משפחות כאהן, בראון, מאיר - שמנו כחמישים נפשות להשגחה פרטית מיוחדת ובלתי נתפסת.

לפני המלחמה גרנו בחבל אלזס לורן. עם הפלישה הגרמנית ביוני 1940 מיד אחרי חג השבועות ת"ש התחלנו לברוח מעיר לעיר עד שאבי בסיעתא דשמיא מצא מקום מקלט בעיירה קטנה בשם "סל סור דו רול", סמוך לכביש הראשי שמחבר בין קלרמונט לליאון. הבית היה שייך לגויים שברחו ונטשו אותו. הוא שימש כבית הארחה, כך שהיו בו מספיק חדרים לכולם.

כל זמן המלחמה חיינו מהשדות שהיו שייכות לבית. שדה של תפוחי אדמה, עצי פרי, פרות. היה ברשותנו אוצר, ספר תורה. היה לנו מנין ובשבתות וימים טובים שרנו כמנהג המסורת את כל ניגוני אשכנז. זכינו לחוות את החגים בהרגשת רוממות. ביום כיפור הרגשנו בפועל את החיים שתלויים ביד ה'. מצות סוכה קיימנו בהידור. בפסח, בדרך ניסית השגנו מצות מהעיר גרנובל. במשך כל שנות המלחמה זכינו לקיים מצוות ללא מפריעים.

על יחס הגויים אלינו יש סיפורי השגחה רבים ומיוחדים: אלפי גויים שהתגוררו בשטח של עשרים ק"מ מסביב ידעו על קיומו של הבית, אנשי האיזור קראוהו "בית היהודים". לאורך כל התקופה לא היה אדם שהלשין עלינו לגיסטפו, היה זה נס! הגרמנים לא ידעו על קיומנו ובנוסף לא היו לנו תעודות מזויפות.

אנשי המקום לא הכירו יהודים. יהודי הצטייר בעיניהם כאדם עם זנב וקרניים... היו להם רגשות חיוביים כלפינו והיינו ביחסים טובים איתם. למשל, החמאה היו מוכרים בעיקר בשוק השחור, בכל זאת נתנו בנו אמון והיו מוכרים לנו בלי לפחד שנלשין.

האופה מאדאם פאיה נתנה לנו יותר מנות של לחם והעלימה עין ממספר התלושים שהיו לנו. היא רצתה לבדוק האם השוטר של הכפר מסוכן לנו, כי לפעמים הם היו יותר גרועים מהגרמנים. כתשובה לשאלותיה הוא ענה "אין לי שום דבר נגד היהודים, אני רק נגד הקומוניסטים..."

בתקופה מסוימת הגרמנים ערכו אימונים בשדות ליד הבית. פעם נכנס קצין גרמני לביתנו וביקש מים למשאית. זה היה מאוד מפחיד, ובכל זאת גם את זה עברנו ולא נגענו בנו לרעה.

מהו המסר מכל מסכת הניסים המופלאים האלה - מהי הזכות שבזכותה זכו הורינו לכזו שמירה והשגחה מיוחדת בידי שמים. אני בטוח שדבר ראשון זה היה בזכות האמונה והבטחון האיתן שלהם בהקב"ה. שנית, בזכות הכבוד המיוחד שרחשו אחד לשני, האחים והאחיות, הגיסים והגיסות העריכו, סייעו ועזרו זה לזה. במיוחד התייחדו בכבוד שהיה כלפי ההורים, סבא וסבתא. דבר זה צריך להוות דוגמא ולימוד לקח לילדינו ולכל מי שישמע את סיפור הנס הגדול שקרה לנו!

(קונטרס בהוצאת המשפחה)

קורונה שנת שצ"א 1631 - קהילת קווליאן חגגו פורים שני בכ"ה אייר

"על הניסים ועל הגבורות... ועל החסדים שעשית לאבותינו לנו ולבנינו בימים ההם ובזמן הזה. בשנת שלש מאות ואחד ותשעים שנה, חמישה ועשרים לחודש אייר היתה מגיפה גדולה תוך העיר הזאת... והקב"ה הצילם". ("סדר התמיד" - תפילות השנה למנהג ד קרפיןמריץ, אוניון, לישלה וקווליאן)

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג היה אדם שמח ומשמח ומלא במנוחת הנפש. אכן, פחד אחד תמידי ליווה אותו בכל זאת בכל ימי חייו, ימים ולילות, שבתות וחגים כימי חול. הפחד להפסיד רגע מהחיים שלא ינוצל ללימוד התורה וקיומה, מה שיצר אצלו מושגי חיים שונים לחלוטין. היה דוגמא חיה ליקור הזמן.

מאות סיפורים מספרים עליו: לדוגמא, הוא היה רגיל לנעול נעליים ללא שרוכים, שלא לבזבז זמן על קשירתם. מעולם לא כיפתר את שרוול חולצתו השמאלי, למרות שהיה אדם מסודר מאד. כשנשאל על כך השיב שהיות והוא מניח תפילין כל היום ולפעמים הוא נאלץ להסירם ולהניח את התפילין שוב, יוצא שבפתיחת הכפתור וסגירתו עלול להפסיד זמן יקר.

היתה לו כוס גדולה לשתיית מים. היה שותה הרבה בבת אחת מתוך מחשבה שבכך לא יצטרך לשתות שוב ושוב... ועוד ועוד.

בין גברא לגברא בקריאת התורה היה לומד בספרי ערוך השולחן עד שמרוב פעמים שלמדם ידעם על פה מילה במילה. אי אפשר לתאר את סדר יומו, הכל היה רצוף ומחובר, לא היה תחילה וסוף.

אשתו הרבנית אמרה פעם שמדבר אחד לא הפסיקה להתפעל ממנו גם אחרי שישים שנות נישואין, וזה ניצול הזמן, עד כמה היה מדקדק על כל שניה מזמנו! ("מגדלתו ומרוממותו")

אמר רבי עקיבא...

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג היה רגיל לומר שגם הנשים יכולים לזכות בכתרה של תורה!

והסביר: כל מה שמצינו בסגולות שמי שעמל בתורה בלי להביט על הקשיים זוכה לכתר תורה - גם אישה שמצטערת ומקריבה עבור תורת בעלה תזכה לכך.

המשיך וסיפר, שפעם הוא היה במסיבת אירוסין ובדרשתו אמר זאת לכלה, שאם תמסור עצמה לתורת בעלה בעמל ובקושי תזכה לכתר תורה. וישב שם הגאון רבי משה שמואל שפירא, ראש ישיבת "באר יעקב" וחלק עליו, באומרו שבאישה זה לא שייך, אך הוא סבור כך בלי ספק.

דבר נפלא בזה הביא בספר "רפדוני בתפוחים" שזה הביאור בגמרא (נדרים ג.) שרבי עקיבא הבטיח לאשתו תכשיט "עיר של זהב", לרמז לה שכיון שמסרה נפשה עבור תורתו, בקושי ובעוני ובעמל, לכן זוכה יחד איתו לכתרה של תורה! (שם)

דרש המגיד רבי נח לוי על מה שאמרו חז"ל "ונתתי גשמיכם בעתם", שזה בלילי רביעי ובלילי שבתות, שאין דרך בני אדם לצאת". (כ"ג) ותמוה, איך הוציאו זה מן הכתוב, הרי אפשר לפרש כפשוטו 'בעתם', שירדו הגשמים בעת הגשמים, בחורף ולא בקיץ!?

ופירש, שכאן מדובר בזמן שיהיו ישראל בדרגה עליונה כרשב"י וחבריו, שיהיו כל עסקיהם בתורה, הרי בזמן שילכו בדרך יסלק הקב"ה מהם גם צער זה של הגשמים, כפי שהיה (תענית כד:) עם רבי חנינא בן דוסא, שהיה הולך בדרך וירד גשם, ואמר 'ריבוננו של עולם, כל העולם כולו בנחת וחנינא בצער?!' ופסק הגשם.

כך לעתיד לבוא, כאשר כולם יהיו בדרגה עליונה, כל אחד מישראל שילך בדרך ימנע את הגשם, בהכרח ש'בעתם' היינו בלילי רביעי ושבת, שאז אין הגשם מפריע. ("שמחת שלמה" בחוקתי)

"ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם... דבר נפלא - הבטחה עצומה!

הגה"צ רבי דב יפה - שמעתי מהמשגיח הרב דסלר שבהבטחה "לא מאסתים ולא געלתים לכלותם" כלול שגם כאשר נפשו של אדם פרטי מישראל תהיה בגלות אצל כוחות הטומאה לא תהיה רשות לכוחות הטומאה הרשות לכלות ממנו את הקדושה לגמרי, אלא תמיד ישאר ניצוץ של קדושה אשר יהיה אבן פינה להתפשטות הקדושה בכלול!

(לעבודך באמת" פו' בחוקתי)